

נשמת כל חי (1)

החיים, כי החיים אינם תכלית לעצמם, רק שהם אמצעים שעל ידם שפתי ישבחונך, שבלעדי החיים א"א שאשבח אותך בשפה, וא"כ אחר שעיקר תכלית החיים וטובם הוא מה שיכול להודות לה' על החסד שנתן לנו חיים, א"כ החסד הוא הטוב והתכלית של חיים, והוא טוב מן החיים עצמם שהוא רק אמצעי אליו, כי ע"י החסד שפתי ישבחוך וזאת היא תכלית החיים. נבאר יותר את משלו של המלבי"ם במילים שלנו: משל לחולה מסוכן שהלך לרופא ותוך כדי הטיפולים, שאכן ריפאו אותו בסוף, התיידדו החולה והרופא. והנה אם נשאל את החולה אודות הקשר שלו עם הרופא יענה החולה שהוא הרוויח בכפליים ראשית הוא זכה לחיים ושנית גם מצא ידיד נאמן, ואם יוסיפו לחקור אותו איזה רווח חשוב יותר, החיים או החבר? הרי בודאי יענה שהחיים הם הרווח היותר חשוב. והנה אדם שמתפלל להקב"ה זוכה לחיים מהמכלול החיים בחסד, ובנוסף גם מוצא כביכול 'חבר טוב' [הקב"ה]. מה חשוב יותר? "כי טוב חסדיך מחיים" זאת אומרת שהחסד של הקב"ה, הקשר שמתקשרים להקב"ה כביכול יותר חשוב מעצם החיים שמקבלים ממנו. זה ש"שפתי ישבחונך", שהשפתיים שלי משבחים את הקב"ה, הוא יותר טוב לי מהחיים עצמם.

הגדה של פסח "תפארת שמשון"

נשמת כל חי תברך

כיצד באמת מגיעים להכרה בחסדי הבורא? כמובן על ידי התבוננות, מחשבה "כל הנשמה תהלל י-ה". כשאדם מביט סביבו, הוא ממש משתומם על החסדים הקבועים שגומל עמו הבורא. "ואתה מחיה את כולם", "מתיר אסורים", וכך הלאה. מה שיכול להביא את האדם להכרה בחסד ה', זו התפילה. שמעתי פעם מרבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, כי בפעם הראשונה שבא לוילנא, הוא הגיע בשעת לילה מאוחרת למלון וביקש חדר ללינה. בעברו בפרוודור, שמע מאחד החדרים קול בכי. הוא ניגש לראות מי זה שבוכה באמצע הלילה, וראה שם יהודי זקן עומד ואומר "נשמת", כאשר הוא מתרגם כל קטע לאידיש ובוכה. זה היה יום חול רגיל, והוא עמד מרוחק למראה היהודי הזה, ולא יכול היה לזוז מהדלת לנוכח המחזה המפעים. הוא בקושי נרדם בלילה, ומיד בבקר של יום, ניגש אל בעל המלון, והתענין לדעת מי זה אותו יהודי מבוגר שלן בחדר הזה, בעל המלון אמר לו שמדובר ברבי ישראל מאיר מראדין, החפץ חיים. אם נתחזק מעט בתפילה, לא רק ב"נשמת" אלא בכל קטע מפסוקי דזמרה, אם נשים לב למה שאנו מתפללים, תהיה זו תפילה אחרת. החפץ חיים זצ"ל היה אומר, כי כאשר פורצת שרפה, מביאים מים ושופכים על האש. אבל כאשר יש שרפה גדולה מאוד, שופכים מים

נשמת כל חי

בשבתות וחגים נשמת כל חי הוא חלק מן התפילה, היא שבח והודיה לה' על חסדיו ונפלאותיו. היא מתארת את ההכרה בעומק הקשר בין האדם לבוראו, תוך הדגשת שהאדם מחויב להעניק לבורא עולם. פתיחה זו "נשמת כל חי תברך את שמך", פתיחה זו מלמדת שכל נפש ונפש בעולם, בכל דרגת חיים חייבת לשבח ולהודות להקב"ה. זהו עקרון יסודי: החיים עצמם הם מתנה מהבורא, ולכן ראוי שכל היצורים החיים יכירו בטוב ויברכו אותו. נשמת כל חי מלמדת שהחיים אינם רק הזדמנות לקיום, אלא גם מחויבות להכיר בטוב ולעבוד את ה' באהבה. כשהאדם מתבונן בחסד ה', הבריאות, החכמה, הכוח, הוא מבין שהדרך להשיב טובה היא בהכרת תודה תמידית.

המלקט

נשמת כל חי

במדרש שוחר טוב על תהלים, דורש את הפסוק: "כל הנשמה תהלל י-ה", הנשמה שבאדם, בכל שעה היא עולה ויורדת, והיא מבקשת לצאת ממנו, והיאך היא עומדת בגופו? אלה הקב"ה כבודו מלא כל העולם, והיא באה לצאת ורואה את יצרה, וחוזרת לאחוריה. לכן "כל הנשמה", כל זמן שהיא עולה ויורדת "תהלל י-ה", על הפלאים שהוא עושה עמנו. למה הנשמה רוצה לצאת? מסביר האלשיך הקדוש: הנשמה היא חלק אלוקא ממעל, והיא חצובה מתחת כסא הכבוד. הורידו אותה ממקורה העליון והכניסו אותה על תוך הגוף העכור, אין זה מקומה הטבעי. לכן כל הזמן היא נמשכת החוצה, רוצה לצאת מן הגוף. ואז רואה הנשמה את הקב"ה, בורא עולם, מלא כל הארץ כבוד, ועם כל זאת הוא "השוכן איתם בתוך טומאתם" (ויקרא טז. טז) אומרת הנשמה: דיו לעבד להיות רכבו. אם הקב"ה נמצא כאן, גם אני יכולה להרשות לעצמי להיות כאן, או אז היא חוזרת לאחוריה ושוכנת בגוף העכור.

הגדה של פסח "יחי ראובן"

נשמת כל חי תברך

חסד הקב"ה בעצם היכולת לשבחו

האפשרות לשבח ולרומם את שמו של הקב"ה בעולם היא המתנה הגדולה ביותר שינתנה לנו מאתו יתברך. כתוב בפסוק "כי טוב חסדך מחיים שפתי ישבחונך" (תהלים סג. ד) ומפרש המלבי"ם: "כי טוב חסדך מחיים", שחסדך במתנת החיים נבדל מכל חסד שיעשה זולתך, שכל חסד שנשיג מזולתנו אין החסד טוב מצד עצמו רק מצד התועלת שהשגנו ממנו. למשל מלך ב"ו שעשה החסד לחייב מיתה והניחו בחיים, הטוב של החסד הוא החיים שנתן לו, אבל אצלך החסד בעצמו טוב יותר מן

על המקומות שעדיין לא נשרפו, כדי שהאש לא תאחו בהם. כיום זה מצב של שרפה גדולה. והחפץ חיים אמר שצריך לשפוך את המים על המקומות שעדיין לא נשרפו, כדי שהאש לא תאחו בהם, על בני התורה היקרים, היודעים כי התפילה היא מהדברים העומדים ברומו של עולם. אם נתפלל כראוי ונשמע מה שאנו אומרים, "מתיר אסורים, פוקח עורים, זוקף כפופים", נרגיש את חסדי השם ונראה ישועות בכל הענינים.

הגדה של פסח "יח ראובן"

מן העולם ועד עולם

במשנה (ברכות נד.) אמרו, כל חותמי ברכות שהיו במקדש היו אומרים [ברוך ה' אלוקי ישראל] מן העולם. משקלקלו המינים ואמרו אין עולם אלא אחד, התקינו שיהיו אומרים: "מן העולם ועד העולם". וצריך באור מה רצו להרויח בזה שאומרים: "מן העולם ועד עולם", וכי על ידי שאנחנו נאמר כך הם יפסיקו להיות צדוקים. הרי הם ישארו במצבם ואנחנו בלאו הכי מאמינים בתחיית המתים. ומשמע שאין זה כך, אלא אם יש אנשים שנחלשו באמונה, אין מי שיכול לומר שהוא לא יושפע חלילה. שאפילו אנשים שלא אוחזים מהצדוקים ואינם מחשיבים אותם כלל [שמסתמא היו ידועים לשמצה אצל כלל ישראל], מכל מקום שייך שיושפעו מהם. שלאחר שיש אנשים שהוציאו דבה כזאת שאין עולם אלא אחד הוצרכו לעשות חיזוק כזה שכל אחד יתאמץ ויאמר בקביעות: "מן העולם ועד עולם" ויצהיר שיש עולם נוסף.

הגדה של פסח "אהלי תורה" רב שטיינמן זצ"ל

המעורר ישנים

מסופר במדרש שרבי עקיבא היה יושב ודורש ונרדמו מספר תלמידים במהלך השיעור. ביקש ר"ע לעורר אותם ואמר: מה ראתה אסתר למלוך על מאה ועשרים ושבע מדינות? התעוררו התלמידים: אכן מה ראתה אסתר? ענה ר"ע: תבוא אסתר שהיא בתה של שרה אמנו שחיה מאה ועשרים ושבע שנה, ותמלוך על מאה ועשרים ושבע מדינות.

שואל רבי חיים קניבסקי זצ"ל, מה הקשר בין המספרים? מה מקיץ נרדמים בתשובת ר"ע? עונה רבי חיים: בעבור מאה ועשרים ושבע שנים של תורה ומעשים טובים, זכתה נכדתה למלוך על מאה ועשרים ושבע מדינות. כלומר זוכים במדינה אחת בשנה האחת. מה זוכים בחודש של עבודת ה' ? למספר ערים במדינה. ומה הזכיה? עיר אחת. לפי אותו היחס: בשניה אחת של תורה ומעשים טובים זוכים למספר בנינים ברחוב. יוצא שחבל לישון! צריך לנצל כל שניה לתורה ומעשים טובים.

הגדה של פסח "ומתוק אור"

הלכות: לגרום לברכה שאינה צריכה

חילוק גדול יש בין המברך ברכה שאינה צריכה, לגרום ברכה שאינה צריכה, המברך ברכה שאינה צריכה אין לברכה על מה לחול, אך הגורם ברכה שאינה צריכה, יש לברכה על מה לחול אלא שלא היה לו לברך מכיון שיכול לפטור הכל בברכה אחת. כגון שמברך על אורז או תפוח אדמה סמוך לסעודת פת, או שמברך על תפוז וכיוון שלא לפטור את התפוח ושוב מברך על התפוח, דבשני מקרים יש לברכה על מה לחול, אך אסור לעשות כן משום שגורם ברכה שאינה צריכה, שהרי יכול לפטור הכל בברכה אחת. ולכן איסורו רק מדרבנן.

ספר "הילכות ברכות" רב אופיר מלכא שליט"א

פתגם: כל החיים אנו מתאמצים איך לא להתאמץ

ספר "שמחלה"

חקירה: סימני אבידה

לא מועילים מן התורה לחלק מהדעות, מחשש שראה את הסימנים ביד חברו ומשקר, או שמה יש חפץ אחר עם אותם סימנים (שיעורי ר' שמואל בבא מציעא ח"ב עמוד כט)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: אינו עומד בדיבורו

רבי מאיר שפירא רבה של לובלין, ראה פעם בבית מדרשו מתפלל אחד שהיה מתרוצץ הלוך ושוב הנה והנה, כמי שאחזתו תזזית. ניגש אליו ואמר לו: ראוי אתה ל'מי? שפרי', מדוע? נבהל הלה וקפא במקומו. השיב לו הרב בבת צחוק: משום שאינך עומד בדיבורך.

ספר "שמחלה חלק א" (דף רז)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, אברהם בן חנה רחל שרה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה. זיווג הגון: נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. הצלחה רבה: נתן בן רבקה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזיל לאוני. לעילוי נשמת: ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. אמיל חיים בן עזו עזיזה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נג'מה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטרייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr